

Докато отъ една страна родолюбиви българи щедро подкрепяли материално периодичнитѣ издания, отъ друга, заможни българи, отъ скъперничество или незаинтересуваностъ, дори не издължавали абонамента си. Нѣма вестникъ, който да не е подканялъ къмъ издължаване абонаментитѣ, нѣма вестникъ който да не е публикувалъ безкрайни списъци на неизправни „спомоществуватели“. А единъ платенъ абонаментъ е ималъ огромно значение за скромния и твърде ограниченъ бюджетъ на периодическото издание...

Главното приходно перо е било постъпленито отъ абонаментитѣ. Издателитѣ не разчитали на други ресурси; на обявления, дори въ ограниченъ размѣръ, не можели да разчитатъ. Българската индустрия не съществувала, търговията била въ зародиша си. Само отъ време на време се псаявявало по нѣкое обявление за излѣзла книга или за продажба на нѣкоя вещь. Нѣкои вестници обнародвали тарифи за обявления. „Цариградски вѣстникъ“ още въ 1848 г. помѣстилъ съобщение, че за обявления се плаща на редъ по единъ грошъ. Той е първиятъ български вестникъ, който помѣства обявления. Незначителнитѣ по брой обявления, обаче, не оказвали абсолютно никакво влияние върху бюджета на периодичнитѣ издания.

Периодичнитѣ издания се разпространявали предимно чрезъ абонаментъ. Нѣкои отъ тѣхъ означавали цени на единиченъ брой, обаче правѣли това по-скоро за опредѣляне на неговата единична стойностъ, отколкото като указание за начина на разпространението. Излизащитѣ въ отоманската империя вестници били разнасяни отъ турската поща; специално за Цариградъ, по нѣкога, когато съдържали по-интересни новини, били разнасяни отъ специални хора по кѣшитѣ. Такъвъ билъ случаятъ, напр., презъ френско-пруската война, по изнамѣрването на балонитѣ и пр.¹⁾. Единични броеве се продавали въ книжарницитѣ. Разпространението на емигрантскитѣ периодични издания въ отоманската империя ставало по-трудно, защото властта упражнявала строгъ контролъ при внасянето имъ, често пѣти конфискувала периодични издания за най-невинно съдържание или прѣчила за навременното имъ доставяне. Отъ този контролъ най-много страдали революционнитѣ периодични издания. Затова тѣ били внасяни чрезъ пощата, прикрити между други книги. Най-лесно тѣ могли да бѣдатъ внасяни посредствомъ книжарница „Промышление“ въ Цариградъ. Тѣ идѣли съ пощата отъ Австрия. Въ Цариградъ вестницитѣ били раздавани лично, а въ провинцията се изпращали въ вързопи съ в. „Турция“, обвити съ бандеролъ и надписи на турски. Това се дължало на изобрете-

1) Н. Начовъ: Цариградъ като културенъ центъръ на българитѣ до 1877 година. Сб. Б. А. Н. кн. XIX Стр. 168.